Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	
Onderwerp	**Aangaan en opzeggen van GR RES**
Datum raadsvergadering	**19 september 2024**
Raadscommissie	N.v.t.
Datum raadscommissie	
Portefeuillehouder	H. Rodoe

Aangaan en opzeggen van GR RES

Inleiding

Om de ambities van het klimaatakkoord te realiseren binnen de RES regio Noord- en Midden Limburg werken de vijftien gemeenten, provincie Limburg, Waterschap Limburg en Enexis intensief samen. De afgelopen periode gebeurde dit in een projectmatige vorm. In 2021 is de Regionale Energie Strategie (RES 1.0) vastgesteld en in 2023 heeft u een voortgangsrapportage ontvangen. De gezamenlijke ambities en inhoudelijke uitgangspunten op het gebied van energiebesparing, warmtetransitie en duurzame opwek tot 2030 met een doorkijk naar 2050 zijn hierin helder verwoord. Hieronder staan het doel en de uitgangspunten zoals deze in de intentieovereenkomst staan verwoord.

Het doel van de sterke samenwerking is de implementatie van het Klimaatakkoord versnellen, de maatschappelijke kosten verlagen en meer invloed te hebben op de uitvoering, door:

- Kennis opbouwen, bundelen en delen;
- Voldoende gekwalificeerd personeel (krapte arbeidsmarkt), continuïteit, efficiency;
- (gemeente)grensoverschrijdende onderwerpen gezamenlijk passend oplossen;
- Voor (regionaal opererende) stakeholders één regionale aanpak;
- Lagere kosten.

Begin 2023 hebben de partners zich allemaal uitgesproken voor een sterke samenwerking en zijn akkoord gegaan met de uitwerking van de centrumregeling RES NML.

Het afgelopen jaar ging de kwartiermaker aan de slag met het opzetten van de governance van de RES NML. Hieronder valt de organisatiestructuur, PDCA cyclus, een nieuwe stijl van samenwerken etc. Deze onderdelen vormen de basis van de nieuwe RES NML en de onderliggende juridische regeling.

Nu ligt er het voorstel om de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling (GR) aan te gaan. Het betreft een Centrumgemeente-model, waarbij de gemeente Venlo als centrumgemeente zal optreden. Omdat de RES zich in de huidige situatie voor ons nog niet voldoende heeft bewezen en we andere mogelijkheden open willen houden, willen wij voor nu ook meteen onze deelname opzeggen.

Voorstel

1. Het college van burgemeester en wethouders overeenkomstig artikel 73, vierde en vijfde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen toestemming te verlenen tot het besluiten tot het treffen van de Gemeenschappelijke regeling Centrumregeling RES NML overeenkomstig het aan de raad gezonden ontwerpbesluit.
2. Het college van burgemeester en wethouders toestemming te verlenen tot het opzeggen van de Centrumregeling RES NML per 01-01-2027 en in de tussenliggende periode een verkenning uit te voeren naar de alternatieven

Beoogd effect

Door het vaststellen van de beslispunten geeft de gemeente Mook en Middelaar de RES NML nog twee jaar de tijd om te bewijzen dat de ingeslagen weg daadwerkelijk zal leiden tot concrete projecten en acties die bijdragen aan de energietransitie in de regio én in de gemeente Mook en Middelaar.

Argumenten

1.1 Gemeenteraad dient toestemming te geven tot het aangaan van een Gemeenschappelijke Regeling

Overeenkomstig artikel 73, vierde en vijfde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, kan het college alleen een Gemeenschappelijke Regeling aangaan met toestemming van de gemeenteraad.

1.2 De Centrumregeling zorgt voor een formele regeling om binnen de RES te werken

De afgelopen 1,5 jaar is er gewerkt aan de Centrumregeling: de governance van de RES NML Hieronder valt de organisatiestructuur, PDCA cyclus, een nieuwe stijl van samenwerken etc. Deze onderdelen vormen de basis van de nieuwe RES NML en de onderliggende juridische regeling.

1.3 Voortzetting van de RES-samenwerking biedt kansen op verduurzaming van de regio

In de RES1.0 is een bod neergelegd om, samen met de andere RES-regio's, een grote bijdrage te leveren aan de opwek van schone en hernieuwbare energie. De verdere samenwerking zal daar vervolg aan geven en zo werken de RES-partners samen aan verdere schone en hernieuwbare energieopwek in de regio.

1.4 Er worden stappen in de goede richting gezet

We zien dat de RES het afgelopen jaar enkele stappen de goede kant op heeft gezet, vooral daar waar gemeenten samenwerken in een Coalition Of the Willing (COW). In deze COW's ligt meer nadruk op concrete doelen, terwijl in de rest van de RES-organisatie de nadruk op overleg ligt, maar ook het opzetten van COW's faciliteert.

2.1 De Centrumregeling kent een opzegtermijn van ruim twee jaar.

Conform artikel 23, lid 4 van de Centrumregeling kan uittreden pas op 1 januari van het jaar dat volgt op een termijn van twee naar na besluit tot uittreding. Praktisch gezien kan dat dus pas op 1 januari 2027, tenzij er overeenstemming gevonden wordt met de andere deelnemers om een andere termijn aan te houden.

2.2 De RES heeft haar nut nog niet voldoende bewezen

De afgelopen jaren is de gemeente Mook en Middelaar onderdeel geweest van de RES-samenwerking Noord- en Midden Limburg. We constateren dat er in de RES1.0 een mooi bod neergelegd is en dat er veel afstemming heeft plaatsgevonden om alle projecten van de grond te krijgen. Voor deze afstemming is er ons inziens geen gemeenschappelijke regeling nodig. De RES NML doet echter meer. Er worden verschillende onderzoeken uitgevoerd en er wordt gekeken hoe de warmtetransitie verder vormgegeven kan worden en hoe we omgaan met het energiesysteem van de toekomst en onderwerpen als sociale duurzaamheid. Hoe interessant ook, deze overleggen blijven vaak in de overlegsfeer hangen of er volgt een rapport op. We missen concrete resultaten is de uitvoering. De RES heeft haar nut dus nog niet voldoende bewezen voor de gemeente Mook en Middelaar.

Maar met de start van COW's zien we wel verbetering, als blijven er teveel onderwerpen in de 'basistaken' hangen. Om die reden kiezen we ervoor om de RES NML voor nu het voordeel van de twijfel te gunnen, waarbij we hopen dat de ingezette verbeteringen doorgezet worden en tot concrete resultaten zullen leiden. De lange opzegtermijn zorgt er echter wel voor dat we

de samenwerking meteen opzeggen. In het geval de verbeteringen zich niet verder ontwikkelen, zijn we vanaf 2027 niet meer gebonden aan de RES NML.

2.3 Teleurstelling over reactie op zienswijzen
Op 2 november 2023 heeft de gemeenteraad van Mook en Middelaar een zienswijze vastgesteld op de ontwerp-regeling. De belangrijkste punten uit die zienswijze betroffen het concretiseren van de doelstellingen en het verlagen van de jaarlijkse bijdrage.
Helaas is aan die zienswijze niet tegemoetgekomen in de definitieve regeling die voorgelegd wordt aan de gemeenteraden. De concretisering is niet mogelijk om zo flexibel te blijven en de bijdrage kan niet omlaag omdat deze afgeleid wordt van het programma dat er ligt. In samenhang concluderen we dat het jaarprogramma te vaag is en meer in COW's zou moeten, daardoor zou ook de algemene bijdrage omlaag kunnen.

Kanttekeningen

1.1 Beperkte concrete resultaten binnen huidige RES-samenwerking
Zoals ook in argument 2.2 is benoemd, hebben we de afgelopen jaren te weinig concrete resultaten gezien. Dat zou een reden zijn om niet in te stemmen net de Gemeenschappelijke Regeling. We zien echter ook verbeteringen, waardoor we deze regeling toch een kans willen geven.

1.2 Deelname aan de centrumregeling brengt aanzienlijke kosten met zich mee
De jaarlijkse bijdrage aan de RES NML is in de Centrumregeling vastgesteld op €2,60 per inwoner per jaar. Voor Mook en Middelaar zou dat neerkomen op bijna €22.000 per jaar. Daarvoor worden dan alleen de 'basistaken' uitgevoerd. Voor COW's, waarin we meer gericht voor Mook en Middelaar resultaten kunnen bereiken, komt daar per COW nog enkele duizenden euro's bij. Gezien de eerdere argumenten over de weinig concrete resultaten, is dit een erg hoog bedrag voor beperkte resultaten.

1.3 De RES-organisatie vraagt in deze vorm teveel ambtelijke capaciteit
De voorgestelde RES-organisatie is, net als de huidige vorm, een uitgebreide organisatie met veel overlegstructuren en overleggroepen. Om goed op de hoogte te zijn van alles wat er speelt, is het belangrijk om bij veel overleggen aanwezig te zijn. Omdat veel overleggen fysiek plaatsvinden in de regio Venlo, kost dit samen met de reistijd, erg veel ambtelijke inzet van een toch al kleine formatie op Duurzaamheid.

2.1 Het onderzoeken van de alternatieven kost ook ambtelijke inzet
Als de gemeente Mook en Middelaar daadwerkelijk op 1 januari 2027 zal uittreden, zal er tot die tijd ook ruimte gemaakt moeten worden om te onderzoeken op welke manier we als gemeente verder gaan. Gaan we alleen verder (er is immers geen wettelijke grondslag om bij een RES aangesloten te zijn), of kijken we naar aansluiting bij een van de andere aansluitende RES-regio's (RES Arnhem-Nijmegen en RES Noord Oost Brabant). Dat onderzoek zal gedaan moeten worden en daar zal ook ambtelijke inzet op gezet moeten worden.

Duurzaamheid

De RES is een samenwerking om regionaal samen te werken aan duurzame, hernieuwbare energieopwek. Inmiddels is het ook breder. Zo wordt er ook samengewerkt op het gebied van isolatie, netcongestie en sociale duurzaamheid. Alle activiteiten staan echter in het teken van de energietransitie en het worden van een duurzame samenleving.

Participatie

Voor het aangaan van deze Gemeenschappelijke Regeling is de Gemeenteraad geconsulteerd middels het indienen van een zienswijze. Inwoners zijn niet betrokken. Bij de uitvoering van projecten moet dat uiteraard wel gaan gebeuren. Er is dan ook een Ontwikkelgroep Communicatie en Participatie opgezet.

Financiën

Deelnemen aan de GR kost de gemeente Mook en Middelaar in ieder geval €22.000 per jaar aan de basistaken. Voor gerichte resultaten in COW's komen daar nog enkele duizenden euro's bij. De kosten kunnen gedekt worden door de CDOKE-uitkering, waarmee capaciteit voor de uitvoering van Klimaatbeleid betaald mag worden.

Communicatie

Het aangaan en opzeggen van de Gemeenschappelijke Regeling zal aan de RES-organisatie schriftelijk medegedeeld worden.

Uitvoering

Deelnemen aan de Centrumregeling kost veel ambtelijke inzet. We onderzoeken of we dat in een goede samenwerking met de gemeente Gennep kunnen verminderen. Dat geeft ruimte om ook met andere RES-organisaties te gaan praten over een eventuele aansluiting op termijn. Als de RES NML zich echter blijft verbeteren, zien we ook ruimte om daarbij aangesloten te blijven.

Bijlage(n)

1. Centrumregeling RES NML
2. Reactie op zienswijzen
3. Toelichting Centrumregeling RES NML
4. Raadsbesluit 'Aangaan en opzeggen van GR RES'

Mook, 19 september 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

{{esl:Signer1:capture:size(200,50)}}

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

{{esl:Signer2:capture:size(200,50)}}

De burgemeester
I.M. van Dijk